

فردین آقابرزگی کارشناس اقتصادی مطرح کرد:

اعتماد از دست رفته بورس

فردین آقابرزگی، کارشناس اقتصادی در گفت و گو با «هم میهن» رسالت اصلی بازار سرمایه را کمک به توسعه اقتصادی دانست و عقیده داشت عرضه‌ها می‌تواند به بهبود شرایط اقتصادی کمک کند.

رسالت اصلی بازار سرمایه چیست و چگونه به توسعه اقتصادی کمک می‌کند؟
رسالت اصلی بازارهای مالی و به‌طور خاص بازار سرمایه، تأمین مالی بنگاه‌های اقتصادی است. این بازارها نقش مهمی در برقراری ارتباط مستقیم بین صنعت و تولیدی منابع مالی ایفا می‌کنند. به عبارت دیگر، بازار سرمایه به‌عنوان پلی بین سرمایه‌گذاران و بنگاه‌های اقتصادی عمل می‌کند و از این طریق به تأمین مالی پروژه‌ها و توسعه کسب‌وکارها کمک می‌کند.

به نظر شما، افزایش حجم معاملات و ورود شرکت‌ها به بازار سرمایه چه تأثیری بر توسعه بازار دارد؟

افزایش حجم معاملات و ورود شرکت‌ها به بازار سرمایه، به طور مستقیم باعث توسعه و افزایش اندازه و ظرفیت‌های بازار می‌شود. این توسعه هم از نظر کمی و هم از نظر کیفی اتفاق می‌افتد. برای مثال، افزایش حجم معاملات و ورود شرکت‌های جدید به بازار، باعث افزایش نقدشوندگی و عمق بازار می‌شود. این موضوع به نوبه خود، جذابیت بازار را برای سرمایه‌گذاران بیشتر می‌کند و به رشد اقتصادی کمک می‌کند.

با توجه به تجربه سه سال ۹۹، به نظر شما نقش نهادهای دولتی و سازمان‌های وابسته به حاکمیت در بازار سرمایه چگونه باید باشد؟

این موضوع بسیار مهم است. اگر نهادهای دولتی یا سازمان‌های وابسته به حاکمیت بخواهند از ظرفیت‌های بازار سرمایه استفاده کنند، باید ملاحظاتی خاصی را در نظر بگیرند. برای مثال، در سال ۹۹ شاهد بودیم که فشار عرضه ناشی از تصمیمات دولتی، بازار را تحت تأثیر قرار داد. این فشار عرضه می‌تواند باعث سرکوب رشد بازار شود و حتی مانع توسعه آن گردد. بنابراین، کنترل میزان منابعی که از بازار خارج می‌شود، بسیار حیاتی است. این وظیفه ناظران بازار است که این تعادل را حفظ کنند.

در مورد اوراق بدهی و نقش دولت در این زمینه چه نظری دارید؟

بله، در حال حاضر بخش قابل توجهی از اوراق بدهی منتشر شده در بازار، مربوط به دولت و شهرداری‌هاست. این موضوع نشان می‌دهد که دولت به شدت از ظرفیت

بنیاد مستضعفان قصد دارد اموال و شرکت‌های خود را از طریق بورس عرضه کند و این تصمیم به دلیل نیاز به خارج شدن از دایره فعالیت‌های بنیاد و ایجاد تغییرات است، افزود: قیمت‌گذاری‌ها بر اساس شاخص‌های بورس انجام خواهد شد. برای اموالی که در بورس نیستند، از مسیر کارشناسی استفاده می‌شود؛ به‌طوری که برای قیمت‌گذاری هتل‌های بنیاد ۱۲۴ نفر کارشناس رسمی دادگستری نقش داشتند. این کارشناسان با ارزیابی دقیق، قیمت‌گذاری اموال مختلف نظیر هتل‌ها را انجام می‌دهند.

▼ وعده پنج سال محقق می‌شود؟

حدود پنج سال پیش زمانی که پرویز فتح، رئیس بنیاد مستضعفان بود خبری مبنی بر واگذاری شرکت‌های زیرمجموعه این نهاد مهم را در بورس اعلام کرد و در یک برنامه تلویزیونی گفت: «با ادغام برخی شرکت‌ها و ایجاد سازمانی، آمادگی واگذاری شرکت‌ها ایجاد شده و قیمت‌گذاری‌ها بر اساس شاخص‌های بورس انجام خواهد شد!» اکنون پس از پنج سال رئیس جدید بنیاد مستضعفان حسین دهقان این وعده را تکرار کرده است و مشخص نیست این بار وعده عرضه بنیاد در بورس محقق شود یا خیر؟

نکته قابل توجه اینجاست که در زمان اوج بازار سرمایه در سال‌های ۹۸ و ۹۹ و زمانی که شستا باسودسازی و استقبال بسیار قابل توجه رویه‌رو بود، تمامی شرکت‌ها تمایل پذیرش و عرضه در بورس را داشتند و تقریباً در همان بازه زمانی بود که رئیس اسبق بنیاد خبر از واگذاری زیرمجموعه‌های خود را داد و اعلام کرد: «واگذاری سهام ۲۲ شرکت بنیاد مستضعفان تا پایان سال ۹۹ انجام خواهد شد و سهام بیش از ۱۰ شرکت زیرمجموعه اردیبهشت به بعد عرضه اولیه می‌شوند.»

اما وعده عرضه زیرمجموعه‌های بنیاد مستضعفان محقق نشد و علت آن شرایط وخیم بازار سرمایه بود. از تابستان سال ۹۹ تا به امروز بورس تهران روزگار تلخی را تجربه می‌کند و در این مدت چندین ماه هیچ عرضه و واگذاری در تالار شیشه‌ای معاملات انجام نشد.

باید منتظر ماند و دید سال ۱۴۰۴ شرایط بورس بهتر خواهد شد یا خیر؟ و آیا با بهتر شدن شرایط بازار سرمایه نهایتاً بنیاد مستضعفان عرضه زیرمجموعه‌های خود را انجام می‌دهد یا خیر؟ اگر بخواهیم منطقی نیز به شرایط نگاه کنیم، در این شرایط بازار سرمایه، هر گونه عرضه بنیاد در بازار سهام با استقبال مواجه نخواهد شد و سودسازی نیز رخ نخواهد داد.

▼ سهم بنیاد در سهام بورسی

زیرمجموعه‌های بنیاد مستضعفان نقش پررنگی در بورس تهران دارند و بررسی‌ها نشان می‌دهد که این شرکت‌ها شرایط مطلوبی در بورس دارند. البته در این جدول شرکت‌هایی که مسیر عرضه اولیه را طی کرده‌اند آورده شده و چندین زیرمجموعه فعال بنیاد در بورس وجود دارد که هنوز عرضه اولیه نشده‌اند.

سهم بنیاد مستضعفان از شرکت‌های زیرمجموعه‌اش (جدول براساس آمارهای مربوط به سال ۱۴۰۲ کدال و آیتیکما)

زیرمجموعه‌های بنیاد	نماد	سهم بنیاد
بانک سینا	وسینا	۳۵/۸۶
نفت بهران	شبه‌بهرن	۳۰/۰۴
کشت و دام قیام اصفهان	زقیام	۳۱/۸۸
فولاد کاوه جنوب کیش	کاوه	۱۱/۹۷
دامداری تلیسه	تلیسه	۱۵/۱۵
جنرال مکانیک	زینک	۳۲/۴۴
کشاورزی و دامپروری بینالود	زینا	۲۶/۱۵
ایران تایر	پتایر	۴/۱۳
پاکدیس	غدیس	۱۹/۷۰
کشت و صنعت دشت خرم	زدشت	۳۴/۲۰
هتل پارسیان کوثر اصفهان	گکوثر	۵/۸۲
شیر و گوشت زاگرس	زשگزا	۱۸
خدمات دریایی و بندری سینا	حسینا	۲۲
شرکت صنعتی دوده فام	شصدف	۹/۸۰
ایتالران	کایتا	۲۷
شیشه و گاز	کگاز	۶
به‌نوش ایران	غهنوش	۱۲/۱۰
قند و شرکت اصفهان	قصفا	۲۰/۱۰
سیمان کارون	سکارون	۱۹
کشاورزی و دامپروری مگسال	زمگسا	۱۱/۲۰
شیشه‌سازی مینا	کمینا	۶/۱۷
صنایع کاشی و سرامیک سینا	کسواه	۱۱/۰۱
لینیات پاک	غپاک	۱/۵۹
سیمان تهران	ستران	۱/۲۰
ایران مرینوس	نمرینو	۱۵/۸۱
تولیدی پمپ پارس	تپمس	۴

بازار سرمایه برای تأمین مالی استفاده می‌کند. اما باید توجه داشت که این اقدامات باید با دقت و برنامه‌ریزی دقیق انجام شود. اگر دولت و نهادهای وابسته به آن بدون در نظر گرفتن ظرفیت بازار، اقدام به انتشار اوراق بدهی کنند، ممکن است فشار عرضه باعث کاهش رشد بازار شود. این موضوع به‌ویژه در مورد نهادهایی مانند بنیاد مستضعفان یا آستان قدس که بعضاً از پرداخت مالیات معاف هستند، اهمیت بیشتری پیدا می‌کند.

به نظر شما چه اقداماتی باید انجام شود تا بازار سرمایه بتواند به بهترین شکل به رسالت خود عمل کند؟

برای اینکه بازار سرمایه بتواند به رسالت خود به‌درستی عمل کند، باید چند اقدام اساسی انجام شود. اولاً، نهادهای نظارتی باید به دقت بر عرضه و تقاضا در بازار نظارت کنند و از ایجاد فشارهای ناگهانی جلوگیری کنند. ثانیاً، دولت و نهادهای وابسته باید در استفاده از ظرفیت‌های بازار سرمایه، تعادل را رعایت کنند و از اقدامات شتاب‌زده که می‌تواند بازار را تحت فشار قرار دهد، پرهیز کنند. در نهایت، افزایش شفافیت و بهبود قوانین و مقررات بازار سرمایه نیز می‌تواند به جذب سرمایه‌گذاران بیشتر و توسعه پایدار بازار کمک کند.

در مورد سخنرانی‌ها و اعلامیه‌هایی که قبل از پذیرش در بورس انجام می‌شود، چه نظری دارید؟ آیا این اقدامات می‌تواند به بازار آسیب بزند؟

بله، این موضوع بسیار مهم است. حتی سخنرانی‌ها و اعلامیه‌هایی که قبل از پذیرش رسمی در بورس انجام می‌شود، می‌تواند به بازار آسیب بزند. به‌عنوان مثال، اگر شرکتی قبل از تکمیل فرآیند پذیرش در بورس، بیاید و اعلام کند که قصد دارد سهام خود را به قیمت خاصی عرضه کند، این اقدام می‌تواند باعث ایجاد بی‌اعتمادی در بازار شود. این گونه اعلامیه‌ها باید پس از تکمیل فرآیند پذیرش و تحت نظارت سازمان بورس انجام شود. سازمان بورس باید این فرآیندها را کنترل کند و از هرگونه اقدام شتاب‌زده جلوگیری کند.

چگونه می‌توان اعتماد سرمایه‌گذاران را به بازار سرمایه افزایش داد؟

برای افزایش اعتماد سرمایه‌گذاران، باید شفافیت و نظارت در بازار سرمایه به حداکثر برسد. هرگونه نقصان یا تخلف در بازار می‌تواند دیوار بی‌اعتمادی را افزایش دهد. بنابراین، سازمان بورس باید به دقت بر تمامی معاملات و فرآیندهای مرتبط با بازار سرمایه نظارت کند. همچنین، شرکت‌ها و نهادهایی که قصد ورود به بازار سرمایه را دارند، باید تمامی مراحل قانونی و نظارتی را به دقت طی کنند و از هرگونه اعلامیه یا سخنرانی قبل از تکمیل فرآیند پذیرش خودداری کنند.

حسن حسین‌نیا کارشناس اقتصادی در گفت و گو با «هم میهن» مطرح کرد:

واگذاری بنیاد فرصت یا چالش برای بورس

حسن حسین‌نیا، کارشناس اقتصادی در گفت و گو با «هم میهن» شرایط واگذاری بنیاد مستضعفان را بررسی کرد.

اخیراً بحث واگذاری دارایی‌ها و شرکت‌های زیرمجموعه بنیاد مستضعفان به بخش خصوصی مطرح شده است. به نظر شما این اقدام چه تأثیری بر اقتصاد کشور و بازار سرمایه خواهد داشت؟

موضوع واگذاری دارایی‌ها و شرکت‌های زیرمجموعه بنیاد مستضعفان به بخش خصوصی موضوع جدیدی نیست. در سال‌های گذشته نیز شاهد صحبت‌هایی در این زمینه بودیم، اما در عمل تغییرات محسوس‌تری رخ نداده است. انتقادات زیادی به روند خصوصی‌سازی در سال‌های گذشته وارد شده و هنوز هم این انتقادات پابرجاست. ما تاکنون شاهد خصوصی‌سازی واقعی که منجر به تحول در شرکت‌های واگذار شده باشد، نبوده‌ایم. البته مواردی وجود داشته، اما تعداد آنها محدود بوده است.

به نظر شما چرا این روند خصوصی‌سازی با موفقیت همراه نبوده است؟
یکی از دلایل اصلی این است که فضای سرمایه‌گذاری و تولید در کشور به گونه‌ای نیست که بتواند پذیرای عرضه شرکت‌های بزرگ زیرمجموعه بنیاد مستضعفان باشد. اگر به شرایط بورس نگاه کنیم، متوجه می‌شویم که وضعیت چندان مطلوب نیست. ریسک‌های سیستماتیک در بازار وجود دارد و فضای سیاست‌گذاری اقتصادی نیز نشاط لازم برای جذب سرمایه و تأمین مالی را ندارد. این عوامل باعث می‌شوند که واگذاری‌ها به‌درستی انجام نشود.

تحوه واگذاری این شرکت‌ها چگونه است؟ آیا این واگذاری‌ها از طریق بورس انجام می‌شود؟

در مورد نحوه واگذاری، بحث‌های مختلفی مطرح است. به‌عنوان مثال، اخیراً شاهد بحث‌هایی درباره واگذاری مجموعه هتل‌های پارسیان بوده‌ایم که خارج از بورس انجام شده است. اما در مورد شرکت‌های بزرگ، سوال این است که آیا واگذاری به صورت بلوک‌های سهام خواهد بود یا بلوک مدیریتی نیز واگذار می‌شود. بسیاری از شرکت‌های زیرمجموعه بنیاد مستضعفان در حال حاضر در بورس حضور دارند، اما واگذاری‌ها معمولاً به گونه‌ای بوده که فقط درصدی از سهام واگذار شده و مدیریت شرکت‌ها همچنان در دست بنیاد مستضعفان یا نهادهای مشابه باقی مانده است. این نوع واگذاری‌ها نمی‌تواند نتایج مطلوبی در پی داشته‌باشد.

به نظر شما چه تفاوتی بین مدیریت دولتی و مدیریت خصوصی وجود دارد که باعث

می‌شود مدیریت خصوصی عملکرد بهتری داشته‌باشد؟
در بخش خصوصی، تمرکز بر یک فعالیت خاص وجود دارد. به‌عنوان مثال، یک شرکت خصوصی ممکن است فقط بر روی صنعت پتروشیمی یا کشاورزی متمرکز باشد. این تخصص‌گرایی باعث می‌شود که عملکرد شرکت‌ها بهبود یابد اما در بخش دولتی و شبه‌دولتی، شاهد فعالیت در حوزه‌های مختلف هستیم که منجر به عدم تخصص‌گرایی می‌شود. این مسئله باعث هدررفت منابع و عدم دستیابی به نتایج بهینه می‌شود.

اگر واگذاری‌ها به صورت بلوک مدیریتی انجام شود، آیا می‌تواند تأثیر مثبتی بر بورس داشته‌باشد؟

بله، اگر واگذاری‌ها به صورت بلوک مدیریتی انجام شود، می‌تواند منجر به بهبود شرایط بورس شود. در شرایط فعلی، با وجود ریسک‌های بالای سیاست‌گذاری اقتصادی، بسیاری از دارایی‌ها کمتر از ارزش واقعی خود قیمت‌گذاری شده‌اند. این موضوع می‌تواند برای بخش خصوصی جذاب باشد، چرا که آنها به دنبال سرمایه‌گذاری در بخش‌هایی با ارزش ذاتی مناسب هستند. اگر سرمایه‌ها به‌درستی وارد بورس شوند و در بخش تولید و خدمات توزیع شوند، مدیریت خصوصی می‌تواند عملکرد بهتری نسبت به مدیریت دولتی داشته‌باشد. این امر می‌تواند منجر به افزایش سودآوری شرکت‌های بورسی و بهبود شاخص‌های بورس شود.

به نظر می‌رسد در گذشته این اتفاق نیفتاده است. چرا؟
در گذشته، واگذاری‌ها بیشتر به صورت تأمین مالی بوده است. یعنی بخشی از سهام به صورت بلوک یا عرضه عمده واگذار شده، اما مدیریت شرکت‌ها همچنان در دست نهادهای دولتی یا شبه‌دولتی باقی مانده است. این نوع واگذاری‌ها نتایج مطلوبی نداشته‌اند. اگر به شرکت‌های زیرمجموعه بنیاد مستضعفان در بورس نگاه کنیم، می‌بینیم که تعداد شرکت‌های با حجم معاملات بالا بسیار محدود است. این نشان می‌دهد که واگذاری‌ها به‌درستی انجام نشده و مدیریت شرکت‌ها بهبود نیافته است.

چه پیشنهادی برای بهبود روند واگذاری‌ها دارید؟
برای بهبود روند واگذاری‌ها، باید به چند نکته توجه کرد. اولاً، واگذاری‌ها باید به صورت بلوک مدیریتی انجام شود تا مدیریت شرکت‌ها به دست بخش خصوصی کارآمد سپرده شود. ثانیاً، باید فضای سرمایه‌گذاری و تولید در کشور بهبود یابد تا بخش خصوصی بتواند با اطمینان بیشتری وارد این حوزه شود. ثالثاً، باید شفافیت در فرآیند واگذاری‌ها افزایش یابد تا از هرگونه سوءاستفاده یا عدم کارایی جلوگیری شود. اگر این موارد رعایت شود، می‌توانیم شاهد تحولات مثبت در اقتصاد و بازار سرمایه باشیم.

صادرات چمدانی فرش ایرانی

فرش ایرانی به‌صورت چمدانی از کشور خارج می‌شود. به گزارش ایلنا، زهرا کماتی، رئیس مرکز ملی فرش ایران گفت: فرش ایران تنها به واسطه گمرکات از کشور خارج نمی‌شود، بخشی از صادرات فرش به صورت چمدانی و بخشی هم از طریق کشور واسطه در بازارهای خارجی عرضه می‌شود و این امر نشان می‌دهد که با همه محدودیت‌ها فرش ایرانی همچنان هواداران خود را در بازارهای جهانی دارد. رئیس مرکز ملی فرش ایران از هند، چین و مصر به‌عنوان کشورهای یاد کرد که در بازار جهانی با فرش ایرانی رقابت دارند و اظهار کرد: این کشورها رتبه‌های برتر را در بازار بین‌الملل فرش دستباف به خود اختصاص داده‌اند زیرا صنعت را مبتنی بر فناوری‌های روز پیش می‌برند، همچنین اگر افغانستانی‌ها و پاکستانی‌ها توانسته‌اند در تکمیل و مرمت فرش از ایرانی‌ها سبقت بگیرند به دلیل تحریم‌هایی است که ما در ایران با آنها مواجه هستیم و البته به تحریم‌های خارجی باید خودتحریمی‌های داخلی را هم بیفزاییم.

کاهش واردات پنبه در صنعت نساجی

۴۰ درصد پنبه صنعت نساجی در داخل تأمین می‌شود. به گزارش باشگاه خبرنگاران، محمدحسین کاویانی، مدیرعامل صندوق پنبه گفت: بنابر آمار امسال حدود ۱۹۰ هزار تن و ش پنبه برداشت شد که از این میزان ۶۰ هزار تن پنبه تصفیه‌شده به‌دست آمده است. وی با بیان اینکه ۱۵۰ تا ۱۸۰ هزار تن پنبه مورد نیاز صنعت نساجی است، افزود: طبق آمار ۱۰ ماهه گمرک ۸۹ هزار تن پنبه وارد کشور شد که نسبت به مدت مشابه سال قبل ۱۰ درصد کاهش یافته است. برآورد می‌شود که تا پایان سال به ۱۰۰ هزار تن برسد. کاویانی ادامه داد: ارز نیما از دی‌ماه حذف شد که این امر سبب افزایش ۱۵ تا ۲۰ درصدی قیمت پنبه وارداتی شد و همین امر موجب شد قیمت پنبه داخل به ۱۱۸ تا ۱۲۵ هزار تومان برسد.

افزایش ۴ درصدی قیمت گوشتی در سال آینده

قیمت گوشتی سال آینده چند برابر نمی‌شود. به گزارش ایسنا، عبدالمهدی اسدی، رئیس انجمن تلفن همراه، تبلت و لوازم جانبی ایران ضمن اشاره به شایعات اخیر در فضای مجازی پیرامون افزایش قیمت چند برابری گوشتی‌های تلفن همراه در سال آینده، این موضوع را ناشی از بحث‌های مطروحه پیرامون افزایش نرخ محاسبات گمرکی دانسته و ضمن تکذیب آن تأکید کرد که این افزایش تأثیر قابل توجهی در قیمت نهایی کالا نخواهد داشت و دو تا نهایتاً چهار درصد اثر داشته‌باشد. اسدی ضمن اشاره به تأثیر تغییرات در فرآیند واردات بر قیمت‌ها گفت: زمانی که عرضه محدود بود، قیمت‌ها بالا رفت، اما با اصلاح روند واردات، قیمت آیفون کاهش یافت. به‌عنوان مثال، قیمت آیفون ۱۶ پرو مکس از حدود ۱۷۸ میلیون تومان به ۱۳۰ تا ۱۲۵ میلیون تومان رسید. سایر مدل‌ها نیز کاهش قیمت داشتند. وی در خصوص وضعیت بازار شب عبید موبایل اظهار کرد: بازار تلفن همراه در شب عبید آرام است و جذابیت چندانی ندارد. این وضعیت ناشی از شرایط اقتصادی مردم است. بسیاری از افراد در تأمین کالاها اساسی خود دچار مشکل هستند، چه برسد به خرید موبایل. به همین دلیل، مردم بیشتر تمایل دارند گوشتی‌های خود را تعمیر کنند یا لوازم جانبی آن را تعویض کنند تا اینکه دستگاه جدیدی بخرند.